

Regelbunden tillsyn i Resele och Kalknäs skolor

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Sollefteå kommun och besökt Resele och Kalknäs skolor den 7 och 8 oktober 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

På de punkter där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 27 april 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen samt Resele och Kalknäs skolor, dels den information som samlats in under besöket. I skolorna intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av rektorsområdet

Tabell 1: Antal elever på Resele och Kalknäs skolor

Resele skola	Antal barn/elever
Förskoleklass	6
Grundskola	37
Kalknäs skola	
Förskoleklass	5
Grundskola	38

Källa: Skolornas statistik

Skolorna leds av en rektor som även ansvarar för fritidshem, förskolor, en fristående förskola och fyra dagbarnvårdare. Förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgens verksamhet redovisas i särskilda verksamhetsrapporter.

Resele skola är en landsbygdsskola som ligger cirka 2,5 mil norr om Sollefteå. Vid skolan finns idrottsplats, fotbollsplan, ishockeyplan och skidspår. Skolan inrymmer även bibliotek och kök för tillagning av lunch och frukost. Skolan som invigdes 1995 är miljövänligt byggd. Från och med hösten 2007 arbetar skolan med "Grön flagg", en internationell miljöutmärkelse för skola och förskola. På skolan finns ett arbetslag och arbetet bedrivs i åldersintegrerade klasser, förskoleklass till årskurs 3 och årskurserna 4–6.

Kalknäs skola ligger i en naturskön miljö cirka tre mil sydost om Sollefteå. Skolan har ett fritidshem och förskola integrerat i byggnaden. På skolan finns även tillgång till gymnastiksal, kommunens bibliotek och kök för tillagning av mat. Vid Kalknäs skola arbetar man åldersintegrerat från förskoleklass till årskurs 2 och årskurserna 3 – 6. Det finns ett arbetslag på skolan.

Eleverna i Resele och Kalknäs skolor fortsätter sin utbildning i Nipanskolan.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Kommentar och bedömning:

Skolorna genomför olika tester och löpande diagnostiska prov i svenska och matematik från och med förskoleklass. Diagnoseerna är en del av den kommungemensamma "Röda tråden" och redovisas i skolans kvalitetsredovisning. Skolan genomför också de nationella ämnesproven i årskurs 5. Elevantalet understiger tio elever så därför redovisas inga tabeller. Resultaten är överlag goda och pojkar och flickor når liknande resultat. Det finns emellertid elever på båda skolorna som inte når målen vid de nationella ämnesproven vilket leder till att särskilda stödinsatser sätts in för de elever som är i behov av det. Skolan utvärderar kontinuerligt elevernas resultat i svenska, matematik och engelska, men i övriga ämnen saknas på båda skolorna en samlad dokumenterad resultatredovisning.

Eftersom sammanställningar över tid saknas kan Skolinspektionen inte bedöma skolornas samlade resultat. Rektorn och lärarna bedömer dock att eleverna når goda resultat och att de klarar sig bra i sin fortsatta utbildning.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp resultaten i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn.

Lärarna på de båda skolorna uppger att de har kännedom om elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen och flertalet tester och diagnoser genomförs. Uppföljningen dokumenteras dock inte alltid i alla ämnen och det leder till att det inte finns någon samlad bild av elevernas kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer att lärarna måste dokumentera elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas mål i samtliga ämnen.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en framåtsyftande individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. I de utvecklingsplaner som utarbetas under höstterminen 2008 och framåt ska läraren även ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervis-

ning i.

Vid både Resele och Kalknäs skolor upprättas individuella utvecklingsplaner för alla elever. Inspektionen visar dock att vid Resele skola är målen i utvecklingsplanerna inte alltid utvärderingsbara. Målen kan också tydligare knytas till nationella mål och kursplaner. Det framgår inte heller tydligt vilka insatser som skolan ska vidta för att eleven ska utvecklas mot målet. Elevernas individuella utvecklingsplaner bör också behandla fler ämnen än matematik, svenska och engelska.

Skolinspektionen bedömer att de individuella utvecklingsplanerna vid Resele skola behöver förbättras. I de utvecklingsplaner som utarbetas under höstterminen 2008 och framåt ska läraren även ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Som tidigare nämnts, se bedömningspunkt 1.2.1, behövs åtgärder för att säkerställa att lärarna gör bedömningar av elevernas kunskaper i samtliga ämnen som utgår från de nationella målen i kursplanerna i årskurs 5.

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen betonas samverkan som ett verktyg för att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. För att nå en kontinuitet i elevernas kunskapsutveckling krävs samverkan mellan lärare såväl inom som mellan skolor och skolformer.

Intervjuer visar att det i liten utsträckning förekommer samverkan med mottagande skolor vid både Resele och Kalknäs skolor. Inspektörerna vill peka på vikten av samverkan mellan överlämnande och mottagande skolor för att nå kontinuitet i elevernas kunskapsutveckling. Det är också särskilt viktigt att det med andra skolor förs diskussioner om kursplaner mellan lärare i olika årskurser, inte minst för att inspirera och lära av varandra och för att skapa likvärdiga förutsättningar för undervisningen och bedömningen av elever.

Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver utveckla systematiska arbetsformer som främjar samverkan mellan mottagande och överlämnande skolor och därmed stärker förutsättningarna att följa elevernas kunskapsutveckling under hela skoltiden.

6 (11)

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas om utredning visar att eleven behöver särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Intervjuer och dokumentstudier visar att på Resele och Kalknäs skolor finns behov av att förbättra åtgärdsprogrammets kvalitet, avseende utvärderingsbara mål och bättre uppföljning av åtgärdsprogrammen. Det bör tydligt framgå hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Vidare upprättas åtgärdsprogram endast i ämnena matematik, svenska, engelska och angående elevens sociala utveckling, vilket kan betyda att elevers behov av stöd i andra ämnen inte uppmärksammas. Skolinspektionen bedömer att åtgärdsprogrammen behöver förbättras i båda skolorna.

2 Normer och värden

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling är kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I planen ska planerade åtgärder redovisas. Planen ska årligen följas upp och ses över under medverkan av eleverna.

Intervjuer visar att eleverna vid Resele och Kalknäs skolor inte medverkar vid uppföljning av de respektive skolornas likabehandlingsplaner.

Skolinspektionen bedömer att Resele och Kalknäs skolor behöver ge eleverna möjlighet att medverka när skolornas likabehandlingsplaner följs upp.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Den regelbundna tillsynen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I kursplanerna för respektive ämne anges de mål som undervisningen ska sträva mot och de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och det nionde skolåret. I Kalknäs skola får vissa elever undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap först i årskurs 6. Detta gör att eleverna inte ges förutsättningar att nå målen som ska uppnås i årskurs 5. Skolinspektionen bedömer att eleverna måste ges möjlighet att nå målen i hem- och konsumentkunskap i årskurs 5.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn är förtrogen med verksamheten och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan och särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.

Vid Resele och Kalknäs skolor saknas en systematisk utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till kursplanernas krav i samtliga ämnen.

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste ta ansvar för att skolan systematiskt följer upp, utvärderar och analyserar elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen.

Det är också viktigt att rektorn på ett tydligare sätt tar ett övergripande ansvar för verksamheten vid Kalknäs skola.

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måloppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. För att leda verksamheten i en mål- och resultatstyrd skola krävs en tydlig ansvarsfördelning, synliga beslutsvägar och en effektiv uppföljning av de resultat som uppnåts. Kvalitetsarbete innebär att bedöma resultat och måloppfyllelse, att analysera dessa resultat för att utifrån analysen vidta lämpliga åtgärder samt utvärdera vidtagna åtgärder. För att förbättringar ska bli varaktiga och för att kvaliteten ska höjas är det angeläget att utvecklingen följs över tid.

För att skolorna ska fortsätta utvecklas krävs att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med hemmen. Resele och Kalknäs skolor har ett årligt kvalitetsarbete, men intervjuer visar att både dokumentation och analysarbete kring skolans resultat behöver systematiseras och på ett tydligare sätt kopplas till åtgärder som främjar skolornas resultat vad avser elevernas kunskapsutveckling och arbetet med elever i behov av särskilt stöd.

Skolinspektionen bedömer att skolornas kvalitetsarbete bör förbättras.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje kommun och varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet samt varje kommunalt bedrivet fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

I Sollefteå kommun använder skolorna en gemensam modell för kvalitetsredovisningen kallad Skoldialogen. Skolorna fyller i ett IT baserat formulär som mynnar ut i en kvalitetsredovisning. Förfarandet försvårar skolornas kontroll och överblick över den lokala kvalitetsredovisningens utfall. Resele och Kalknäs skolors kvalitetsredovisningar är omfattande och utvärderar skolornas och kommunens prioriterade mål. Vid intervjuer framkommer dock att kvalitetsredovisningen inte alltid är det redskap för att främja skolans kvalitetsarbete som det är avsett att vara. Intervjuer visar också modellen inte i alla avseenden tillåter kvalitetsredovisningen att spegla skolornas lokala förhållanden och utvecklingsområden i tillräckligt hög utsträckning för att göra den till ett praktiskt användbart instrument i kvalitetsarbetet. Utvärdering av skolornas likabehandlingsplaner saknas också, vilket ska ingå i kvalitetsredovisningen. Dessutom ges inte elevernas vårdnadshavare möjlighet att delta i arbetet.

Skolinspektionen bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte motsvarar förordningen krav. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

2009-01-27 Umeå

Kristian Hansson

Eva Edlund